

'N VERSAMELING SELDSAME DOKUMENTE EN FOTO'S

MNR. P. M. D. KROGH van Bourkestraat 282, Pretoria, is in besit van waardevolle dokumente en foto's wat deur sy grootvader, Senator J. C. Krogh, nagelaat is. Mev. M. Batchelor—dogter van wyle Sen. Krogh, en sy kleinseun mnr. P. Krogh het tans besluit om hierdie waardevolle geskiedkundige stukke deur bemiddeling van die Genootskap Oud Pretoria aan die Staatsargief te skenk.

Die skenking bestaan uit stukke uit die jare 1869 tot 1904, wat die opkoms, bloei en anneksasie van die Z.A. Republiek dek. Die dokumente bestaan hoofsaaklik uit aanstellingsbriewe uitgereik aan J. C. Krogh, versameling van handtekeninge van Boereleiers uit die 1899-1902 oorlog, en sekere seldsame foto's.

Die stukke is deur wyle Senator Johannes Christoffel Krogh in sy loopbaan as staatsamptenaar van die Z.A.R., Transvaalse en Unieregering versamel. Die briewe bewys dat hy belangrike poste in die staatsdiens van Transvaal beklee het en steeds die vertroue van sy owerhede geniet het.

Die Krogh-familie is van Deense oorsprong waar die naam reeds in 1236 voorkom. Die stamvader van die Suid-Afrikaanse familie, Johannes Christoffel Krogh, is in Denemarke gebore maar in Holland opgevoed. In 1794 het hy op jeugdige leeftyd as assistent chirugyn, sy oom Dr. Zoomers, na Suid-Afrika vergesel en hom mettertyd in die Oostelike Provinsie gevestig, alwaar hy in 1803 te Zwelldam getroud is.

Hy was met Hester, die dogter van Petrus Ignatius Mare, getroud. Deur hierdie huwelik het hy 'n verwant van kommandant Andries Pretorius geword, want Hester se oom Paul Jacobus Mare was met die kommandant se suster Johanna Magdalena getroud.

Johannes Christoffel Krogh, die latere Senator, is op 6 September 1846 te Somerset-Oos gebore — dus uit dieselfde geweste vanwaar so baie van die Voortrekkers en hul leiers gekom het. Sekere van hierdie manne het later die Z.A. Republiek gestig, die staat wat J. C. Krogh met voorbeeldige trou, pligsbesef en eerlikheid vir 'n halwe eeu so knap sou dien.

Krogh het sy skoolopleiding in Uitenhage en aan die South African College in Kaapstad ontvang. Op 23-jarige leeftyd verhuis hy na die pasgestigte Pretoria alwaar hy op 23-12-1869 as Klerk van die Weesheer sy loopbaan as staatsamptenaar begin het. Sy loopbaan het tot 5-5-1921 voortgeduur toe Senator J. C. Krogh in Middelburg, Transvaal, oorlede is. In 1873 het hy met mej. Maria Meintjies in die huwelik getree.

Die versameling dokumente, briewe en portrette wat die Senator nagelaat het dra die handtekening of beeltenis van dosyne van ons

'n Groep Z.A.R. Offisiere uit die 1899—1902 oorlog; geneem in Swazieland.

1. Kaptein McKenny; 2. Veldk. Alberts; 3. Veldk. Slabbert; 4. Luit. Potgieter; 5. D. v. Velden, Secr. Uitvoerende Raad; 6. Ds. Neethling; 7. Veldk. P. B. Swart; 8. Vreder. Ph. Minnaar; 9. Kapt. G. Joubert; 10. Comdt. du Toit; 11. Veldk. P. M. Mantz; 12. Comdt. W. Viljoen; 13. Comdt. D. Schoeman; 14. Gnl. L. Meyer; 15. Mnr. J. C. Krogh; 16. Veldk. J. de Beer; 17. Dr. Neethling; 18. Veldk. Schulz; 19. Veldk. Retief; 20. Krygoffisier W. Baster; 21. Veldk. J. Pienaar; 22. Veldk. W. Joubert; 23. Asst. Veldk. B. Jordaan; 24. Veldk. Young

beroemde manne. Die oudste brief in die versameling dra die datum 15-3-1872 en is deur D. J. Erasmus, Fungerende Staatspresident en N. J. Swart, Goewernementsekretaris onderteken.

In 'n aanstellingsbrief word J. C. Krogh op 5-3-1877 as Publieke Aanklaer vir Pretoria benoem en die benoeming dra die handtekening van President Thomas Burgers en Swart, sekretaris. Kort hierna het T. Shepstone die Z.A.R. ge-annekseer en op 20-8-1877 stel M. Osborn, „Secretary to the Government”, mnr. J. C. Krogh aan „to appoint you, without salary, to act as Registrar of the HIGH Court of Pretoria during the temporary absence of Mr. Haggard on Circuit”.

'n Ander interessante dokument is die van 31 Mei 1878 waarin J. C. Krogh as Landdrost van Pretoria aangestel word in die plek van mnr. William Skinner wat bedank het. Uit ander gegewens blyk dit dat mnr. Krogh 'n jaar voor die Eerste Vryheidsoorlog in 1879 een van die stigters van die nuwe dorp Standerton was.

'n Paar jar later, op 8-8-1881, het staatssekretaris W. E. Bok die benoeming van Krogh tot Landdrost van Wakkerstroom teen £400 per jaar geteken. Die 13de Junie 1882 is weer 'n aanstellingsbrief uitgereik en hierdie keer deur S. J. P. Kruger as Vise-President onderteken en wel namens „De Staatspresident vertegenwoordigd door Het Hoog-Ed. Driemanschap”.

Mnr. Krogh het op 21-2-1895 „Speciale Commissaris” vir Swazieland geword en in hierdie hoedanigheid het hy in Augustus 1897 saam met G. R. von Wielligh die Portugese-Swazieland Z.A.R. grens gaan afbaken. Van sy kennis van Swazieland is later deur die Engelse bewind en Unieregering dikwels gebruik gemaak.

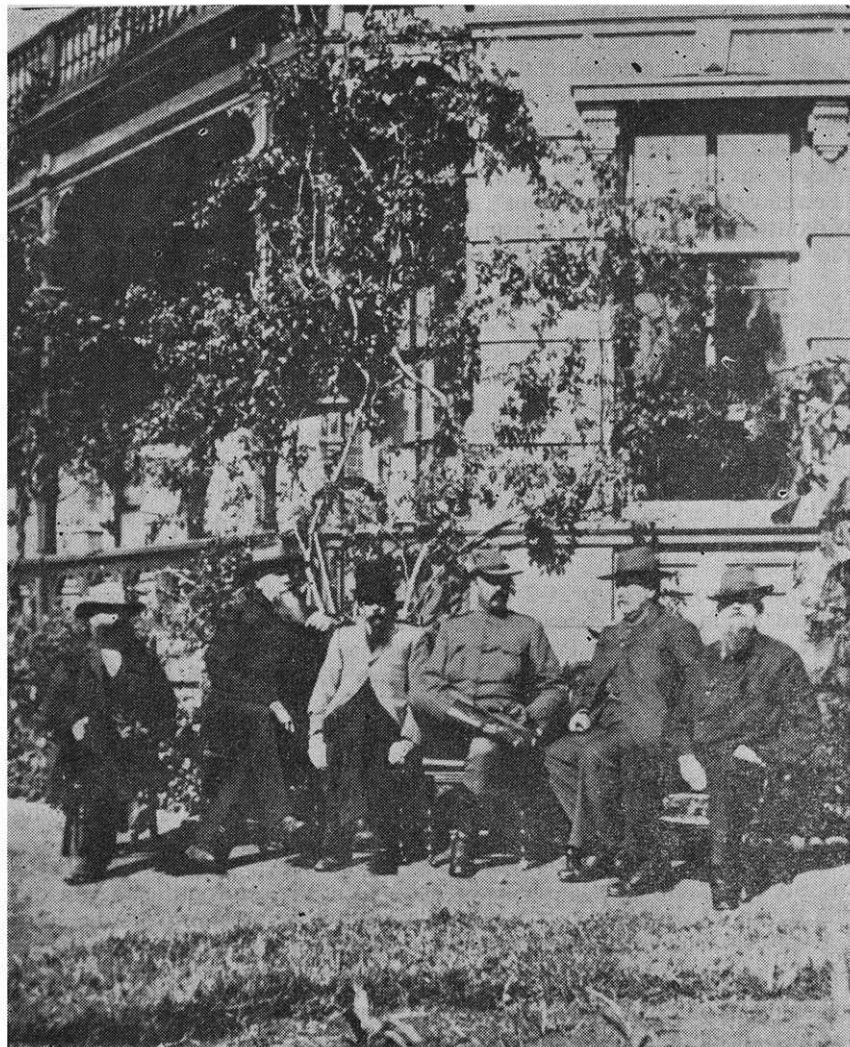
Gedurende die 1899-1902 oorlog is J. C. Krogh op 23-8-1901 te velde tot lid van die Uitvoerende Raad van die Z.A.R. gekies en sy aanstellingsbrief is deur Staatssekretaris F. W. Reitz geteken. Hy het as Uitvoerende Raadslid aan die vredesonderhandelinge te Vereeniging en die ondertekening van die Verdrag te Pretoria deelgeneem.

Die vergadering van afgevaardigdes het op 15 Mei 1902 begin en van die staanspoor het J. C. Krogh al die verteenwoordigers van die Z.A.R. en O.V.S. presensielyste laat teken. Sommige van hierdie lyste dra lakseëls maar die lyste het hy met 'n sertifikaat van egtheid voorsien:

„Ik, Johannes Christoffel Krogh, sertifiseer dat bovenstaande naamteekeningen in myne teenwoordigheid zyn gedaan, en die zyn van de Leden van den Uitvoerenden Raad deur Zuid Afr. Republiek die als zoodanig ageerden gedurende den oorlog 11 Oktober 1899-31 Mei 1902 en deel namen in het sluiten er van.

J. C. Krogh,
Lid v/d Uitv. Raad en
Vrederegter der Z.A.R.”

Vereeniging Z.A.R.
28 Mei 1902.

PARKZICHT 1902, h/v van der Walt- en Jacob Marestrate.

Links na Regs: De la Rey, Lucas Meyer, Schalk Burger, Louis Botha, J. C. Krogh, F. W. Reitz

Om die verdrag namens die Z.A.R. te onderteken.

Die ledelys van die Uitvoerende Raad van die Z.A.R. bevat die name van: S. W. Burger, F. W. Reitz, L. J. Meyer, Louis Botha, J. H. de la Rey, J. C. Krogh, J. C. Smuts, L. J. Jacobsz (tans nog in die lewe) en D. van Velden. Die naamlys van Z.A.R. offisiere en sekretaris wat by Vereeniging teenwoordig was dra oor die honderd handtekeninge.

Op die lys van naamtekeninge van die Uitvoerende Raad van die O.V.S. verskyn die volgende:

M. T. Steyn, C. N. de Wet, J. B. M. Hertzog, C. H. Olivier, W. J. C. Brebner, J. D. Kestell en B. J. du Plessis.

Die ander lyste van die O.V.S. bevat die naamtekeninge van die „afgevaardigdes der O.V.S. op her Volkscongres te Vereeniging op 15 Mei 1902 en volgende dagen”. Naastenby 130 handtekeninge van welbekende Vrystaatse Offisiere verskyn op hierdie lys.

Nog 'n lys verdien vermelding want hierop verskyn die name van Engelse offisiere wat die Boere afgevaardigdes te Vereeniging vergesel het: David Henderson, Geo. M. Kirkpatrick, Raymond J. Marker, Geo. F. Milne, E. N. M. Leggett, A. A. McHardy, C. Ross, W. J. Bentinck, A. C. N. Baird.

Na die Anglo-Boere-Oorlog het mnr. J. C. Krogh magistraat van Lichtenburg en in 1904 van Waterberg geword. Nadat die Unie tot stand gekom het is hy tot Senator benoem en nogmaals sy land in verskeie kommissies gedien.

Van die versameling van foto's verdien enkele nadere beskrywing en word 'n paar hier afgebeeld. Dit is 'n foto van generaals de Wet, Botha en de la Rey voor 'n tent tydens die vredesonderhandelinge in Vereeniging.

'n Ander foto toon die vertwyfeling onder die Boereleiers aan toe hulle moes besluit tot oorgawe. Ongelukkig is hierdie unieke foto nie duidelik genoeg vir afbeelding nie.

'n Ander seldsame foto is die van die ses Z.A.R. lede van die Uitvoerende Raad was as afgevaardigdes die Vrede van Vereniging te Pretoria namens die Republiek moes onderteken. Die foto is geneem wat tans Parkzicht is op die hoek van Van der Walt- en Jacob Marestrate in Pretoria.

Sekere foto's is in Swazieland geneem toe mnr. Krogh deelgeneem het aan die afakening van die Transvaal-Mosambiek-Swazieland grens. Daar is ook 'n foto van die hoeksteenlegging van die magistraatskantoor te Bremersdorp en die verdedigingsmaatreëls tydens 'n natuurlike opstand in Swazieland.

Mev. M. Batchelor en mnr. P. Krogh het met hierdie skenking 'n pragtige voorbeeld aan die burgers van Pretoria gestel. Ook verdien ons bestuurslid mnr. J. P. Jooste 'n woord van dank dat hy in die eerste instansie mnr. P. Krogh na Oud-Pretoria verwys het.

W. PUNT.